

Scenariusz zajęć dla uczniów gimnazjum

Temat: „Tylko słabi gracze biorą dopalacze!”

CEL GŁÓWNY: kształtowanie umiejętności skutecznego odmawiania zażywania dopalaczy, wzbogacenie wiedzy na temat zniszczeń organizmu i skutków społecznych spowodowanych spożywaniem dopalaczy; poznanie stanowiska uczniów na temat środków uzależniających, wdrażanie uczniów do autorefleksji i samooceny, wzmocnienie zachowań asertywnych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- uczeń wie: jakie są skutki zażywania dopalaczy; jakie zniszczenia w organizmie powodują uzależnienia i nałogi;
- uczeń umie: powiedzieć "nie", gdy ktoś zachęca do brania dopalaczy (postawa asertywna); wyrazić swoje zdanie na określony temat i uzasadnić stanowisko; ukazać negatywne skutki nałogów i uzależnień.

FORMA ZAJĘĆ: praca w grupach, praca indywidualna, praca w parach

METODY: prezentacja multimedialna, dyskusja, burza mózgów, „słoneczko”

Przebieg spotkania:

Zaangażowanie:

Nauczyciel rzuca w stronę uczniów piłeczki pingpongowe i pudełeczka (np. po jajku-niespodziance), które są ładnie ozdobione, przykuwają wzrok. Na piłeczkach zapisane są nazwy dopalaczy, natomiast w środku skład chemiczny danej używki. Prowadzący obserwuje zachowanie zespołu klasowego, nie zdradza jeszcze celu zajęć.

Następnie nauczyciel prosi, aby uczniowie napisali na karteczkach swoje pierwsze skojarzenie ze słowem „kolekcjonować”.

Na tablicy za pomocą „słoneczka” zapisujemy propozycje uczniów.

kolekcjonować – zbierać, gromadzić (znaczkę, monety, odznaki, kamienie szlachetne)

1. Określenie celów lekcji.

Rozmowa na temat środków uzależniających. Nauczyciel zachęca uczniów do aktywności, zapisuje na tablicy podawane przykłady. Uzupełnia listę, jeśli uczniowie pomijają „legalne” substancje uzależniające. Prosi uczniów o podzielenie się wiedzą na temat tzw. dopalaczy.

Rozmowa na temat samego słowa „dopalacze” = „DOPSY”, czy wg uczniów jest ono adekwatne?

Jakie inne nazwy dalibyście tym środkom uzależniającym?

DOPALACZE-DOPALIĆ, WYPALIĆ = WYPALACZE; ZABIĆ = ZABIJACZE; UŚMIERCIĆ = UŚMIERCACZE; ŚCIEMNIACZE

Nauczyciel przekazuje uczniom informacje:

- ☒ Każda chemiczna substancja zakłóca normalną pracę organizmu.
- ☒ Używanie środków odurzających może zachęcać do sięgania po narkotyki i sprzyjać ryzykownym zachowaniom.
- ☒ Każdy organizm przyzwyczaja się do zażywania substancji chemicznej i uodparnia się na jej działanie.
- ☒ Nikt, kto sięga po środek odurzający, nie zakłada, że się uzależni.

2. **Prezentacja materiałów (PREZENTACJA MULTIMEDIALNA).**

- Co to są dopalacze?
- Reakcje
- Co kryje się za etykietą dopalaczy?
- Legalne czy nie? Długa lista zagrożeń
- Nie warto brać!

3. Etapy rozwoju uzależnienia

Fazy powstawania nałogów –prezentacja planszy.

Nałogi: Zażywanie dopalaczy, narkomania, alkoholizm, palenie papierosów	
I faza: zadowolenie	przyjemność, coś nowego, przygoda, poczucie dorosłości, nowe doznanie psychiczne
II faza: uzależnienie się	chęć powtórzenia zadowolenia lub świadomość szkodliwości dla zdrowia i odrzucenie
III faza: nawyk, potrzeba korzystania z nałogu	spełnienie przyjemności doznań jest silniejsze od świadomości, że to szkodzi mojemu zdrowiu, że nie mam władzy nad sobą, władzę nad moim mózgiem mają nałogi

Nauczyciel prezentuje treści na ekranie, omawia je i zachęca uczniów do podzielenia się refleksjami.

4. **Ćwiczenie (praca w zespołach).**

Praca w grupach - Scenki rodzajowe

Każda grupa uczniów otrzymuje opis pewnej sytuacji. Zadaniem uczniów jest zaprezentowanie zachowania chłopaka w naświetlonej sytuacji. Czas pracy ok.10 min.

Sytuacja 1. Sklep

Kończą się lekcje. ADAM z kolegami wychodzi ze szkoły. Ktoś „ rzuca” propozycję, by wstąpić do sklepu i spróbować dopalaczy.

Adam waha się. Wie, że pójście z kolegami to jednocześnie okazja do włączenia się w grupę. Z drugiej strony boi się, że matka zorientuje się, że jest coś nie tak, będzie "wściekła". Co powie i zrobi Adam?

Sytuacja 2. U kolegi

ADAM odwiedza Zbyszka - kolegę z klasy, który ma nogę w gipsie i nie może przychodzić do szkoły. Chłopcy są w mieszkaniu sami. Zbyszek proponuje zażycie dopalaczy. Adam myśli: "Zbyszek chyba się nudzi i dlatego przychodzą mu nienajlepsze pomysły do głowy. Nie podoba mi się takie postępowanie. Z drugiej jednak strony Zbyszek chce się ze mną zakumplować, będzie mu pewnie przykro, gdy odmówię."

Co powie i zrobi Adam?

Sytuacja 3. Dyskoteka

ADAM wybrał się do dyskoteki. Ktoś z grupy jego znajomych przyniósł ze sobą dopalacze. Wychodzą, szukają miejsca, w którym mogliby wziąć dopalacze. Adam myśli: "W zasadzie nie mam ochoty tego brać. Chyba jednak wrócę na salę. Ale cóż, sam będę się dalej bawił?"

Co powie i zrobi Adam?

5. Prezentacja.

6. **Ćwiczenie.** Wzmacnianie postaw asertywnych.

Nauczyciel dzieli klasę losowo na dwa zespoły. Każdy zespół przygotowuje argumenty do dyskusji na wskazany przez nauczyciela temat.

Zespół nr 1 zapisuje argumenty w odpowiedzi na pytanie: Dlaczego warto odmawiać, gdy inni namawiają mnie do sięgania po środki uzależniające?

Zespół nr 2 zapisuje argumenty w odpowiedzi na pytanie: Dlaczego nie warto odmawiać grupie?

Nauczyciel ustala reguły dyskusji:

- ☒ w danym momencie mówi tylko jedna osoba,
- ☒ przekazujemy informacje, ale nie krytykujemy się i nie obrażamy nawzajem,
- ☒ grupy wymieniają się argumentami na zmianę – raz jedna, raz druga,
- ☒ mówimy spokojnie, nie przekrzykujemy się.

Nauczyciel wyznacza czas dyskusji oraz własną rolę jako moderatora dyskusji – egzekwuje ustalone reguły, zachęca strony do wypowiedzi, klasyfikuje, monitoruje upływ czasu.

W omówieniu ćwiczenia nauczyciel zachęca uczniów do podzielenia się wrażeniami:

- ☒ Której grupie łatwiej/trudniej było bronić swoich argumentów?
- ☒ Kto z uczniów zmienił zdanie w trakcie dyskusji? Co go przekonało?

7. Możemy na tablicy wspólnie z uczniami wypisać krótką listę asertywnych odpowiedzi, np.

Nie, bo mi się to nie podoba.

Nie, bo nie mam ochoty.

Nie, bo wolę robić coś innego.

Nie, bo mam inne plany.

Mam czas, ale wolę go spędzić inaczej.
Mógłbym, ale zdecydowanie nie mam ochoty.
Nie, bo uważam, że to nie w porządku.
Nie, bo jest to niezgodne z moimi zasadami, ale mogę ci zaproponować coś innego itp.
Nie, bo czułbym się z tym źle.
Nie, bo mam inny pogląd na tę sprawę.

Wspólnie z uczniami ustalamy jakie są negatywne skutki zażywania dopalaczy, zapisujemy je na namalowanym schemacie człowieka. Następnie odcinamy wszystkie zapisy z postaci, by namacalnie pokazać ile swego człowieczeństwa traci ten, kto sięga po dopalacze.

8. Podsumowanie i zakończenie spotkania.

Na zakończenie zajęć nauczyciel prosi uczniów, aby w parach przedstawili pomysł na antyreklamę dopalaczy w postaci rysunku lub rymowanki.

Nauczyciel zachęca uczniów do udzielenia informacji zwrotnej na temat zajęć (np. „tarcza strzelecka”, „kosz i walizka”).

Źródła:

1. M. Kołodziejczyk, Impreza dla kolekcjonerów, <http://www.polityka.pl/impieza-dla-kolekcjonerow/Text01,933,274585,18/>
2. Fakty i opinie, 22.09.2008, www.trojmiasto.pl